

La importància estratègica del canal de Suez esdevé qüestió d'actualitat per la inestabilitat a Egipte.

Un canal que val una guerra

La Unió Europa ha mirat cap a Egipte durant les darreres setmanes. I no solament per si s'instaura la democràcia o no en aquell enorme país de 84 milions d'habitants. La raó de fons és més prosaica. Què se'n farà, del canal de Suez i de l'oleoducte Sumed? Aquest ha estat el veritable interès de les cancelleries i mercats internacionals. Perquè la si-

tuació d'inestabilitat ha coincidit amb un augment important del preu barril de cru del tipus Brent —el que es consumeix a Europa—, que ha passat de cent dòlars.

Canal de Suez. El mercat del cru vol aparentar tranquil·litat. A ningú no li convé d'atjar aquest foc. Això no obstant, l'Organització de Països Ex-

portadors de Petrolí (OPEP) es prepara per a allò que pugui passar. El secretari general de l'organització, Abdal·là al-Badri afirmava fa quinze dies a Londres que “no hi ha cap motiu” per a convocar una reunió extraordinària del grup abans de la trobada prevista el mes de juny. “Però si fos necessari, la convocaríem. Abans de la crisi [a Tunísia i a Egipte] no la vèiem possi-

Ciutadans egipcis es banyaven a la platja d'Ismailia, l'estiu passat, mentre un vaixell de càrrega travessava el canal de Suez.

ble, però ara... depèn de l'escalada de la violència, que confiem que no es produeixi”.

D'on ve la sorda preocupació del mercat petroler? No prové tant del fet que Egipte sigui productor de petroli, perquè al cap i a la fi en produeix una quantitat modesta, uns 740.000 barrils diaris. Preocupa molt més que a Egipte hi ha els dos canals pels quals entra el petroli cap a Europa. L'un és el canal de Suez, que uneix la mar Mediterrània i la mar Roja i hi passen anualment 40.000 vaixells i el 8% de la producció mundial de petroli. L'altre, l'oleoducte Sumed, que uneix aquestes dues mars

a través del desert egipci. Per totes dues infraestructures passen diàriament 2,2 milions de barrils cap al mercat europeu provinents del golf Pèrsic. Si aquest flux s'aturà un temps, els resultats econòmics podrien ser catastròfics per a la Unió Europea.

Durant la fase més intensa de la revolta popular, el portaveu de l'autoritat del canal de Suez, Abdul Ghani Mohamed Mahmud, va voler donar absolutes garanties que el subministrament de petroli cap a Europa “no ha perillat ni perillarà; les protestes no tenen cap conseqüència sobre el trànsit marítim pel canal”. En declaracions a la BBC britànica, una especialista en economia internacional, Emma Rais, portaveu d'una agència consultora, assegurava el dia 2 de febrer que “és extremadament improbable que tant el canal com l'oleoducte es puguin trobar afectats, i si fos el cas el resultat seria que els vaixells haurien d'afegir 10 o 15 dies més a les operacions de transport” (cap a Europa, voltant el continent africà), cosa que podria augmentar el preu, però només durant un cert temps, mentre duràs la crisi. D'una altra banda, també el representant de l'OPEP, Abdal·là al-Badri, volgué transmetre un missatge de tranquil·litat, i assegurà que en el cas molt improbable d'un tancament dels canals egipcis, augmentaria el volum de vaixells que farien la volta a l'Àfrica, amb la qual cosa es matisarien força els inconvenients d'allargar la travessia.

Tanmateix, malgrat totes les veus tranquil·litzadores, hi ha una preocupació somorta per la por que la inestabilitat política creixés. Fa terror d'imaginar-se un govern islamista radical a Egipte que tingués el control absolut sobre una arma de la importància econòmica del canal i l'oleoducte. Una possibilitat que ningú no vol prendre en consideració. Si més no, públicament. Però i si passàs? La història ensenya que les potències europees ja actuaren en el passat per a impedir que el canal de Suez caigués en mans dels qui el podien fer servir contra ells.

La crisi de Suez del 1956. Els antecedents de la crisi que portà el món a tocar d'una nova guerra mundial per culpa del canal de Suez cal cercar-los en l'acabament de la guerra entre Israel i els països àrabs del 1948-1949. El

cessament d'hostilitats no fou pròpiament la pau. A la frontera entre Egipte i Israel encara sovintejaren durant sis anys enfrontaments menors entre patulles d'ambdós exèrcits. Dues vegades, l'agost del 1955 i l'abril del 1956, els enfrontaments van ser a punt de fer tornar les hostilitats obertes entre tots dos països. A més, des de final del 1955, el dictador egipci, Gamal Abd al-Nasser, que tenia la imatge de gran líder nacionalista de tot el món àrab enfront dels imperialistes i colonialistes europeus, havia comprat armes a la Unió Soviètica. A Israel creixia la intransquil·litat i fins i tot el govern jueu va pensar en un atac preventiu per a desmantellar la nova capacitat militar egípcia. Una intervenció discreta de la diplomàcia nord-americana evità l'atac. En canvi d'això, hi hagué promeses que intentarrien anorrear la capacitat d'influència creixent que demostrava Nasser a tot el món àrab.

Paral·lelament, la Gran Bretanya i França començaven a pensar-se seriosament d'actuar contra Nasser. Per quin motiu? Que el dictador àrab menystenia la presència britànica a la zona i que animava la rebel·lió a Algèria contra la potència colonial francesa. Mitjançant un acord diplomàtic, el 1954 Nasser havia aconseguit que les forces britàniques sortissin d'Egipte. Animat per aquest èxit, els anys següents anà movent peces diplomàtiques per a fer créixer la seva influència a Jordània, Síria i l'Iraq, en detriment de la presència i la influència britàniques. El fill de Sa Majestat no tenien dubtes: Nasser volia eliminar els darrers vestigis imperials britànics a tota l'àrea de l'Orient Mitjà. Per això mateix el dictador egipci cada vegada era més reverit a tot el món àrab.

A principi del 1956 els Estats Units i la Gran Bretanya –probablement amb el coneixement d'Israel i França– pactaren de començar una política de màxim secret –el pla s'anomenà Omega–, amb l'objectiu d'anorrear Nasser diplomàticament i políticament, mitjançant discretes i subtils actuacions de política econòmica que deixassin el dictador egipci en molt mala situació i començàs a perdre imatge tant davant el seu poble com davant la resta de països àrabs.

Quan Nasser hagué mester ajut econòmic internacional, al cap d'un parell de mesos, la resposta de les potències

El juliol del 1956 el president egípcia, Gamal Abd al-Nasser, va nacionalitzar el canal de Suez. Fou una resposta a l'amenaça dels EUA i la Gran Bretanya de fer boicot econòmic i polític a Egipte.

es fou clara: no. Pretenien ofegar-lo econòmicament. Ell contestà fent un moviment que ben de veres amenaçava d'ofegar econòmicament les potències colonials europees: el juliol del 1956 nacionalitzà el canal de Suez.

Tot d'una, britànics i francesos posaren en peu de guerra els seus exèrcits i enviaren reforços bèl·lics a la zona. Entre això i les mesures econòmiques, esperaven que la pressió fos insuportable per a Nasser i plegàs. Però aguantà. Els Estats Units, mentrestant, miraven que la situació no es descontrolàs ni

esclatàs una guerra que hauria pogut tenir conseqüències internacionals. Cal tenir en compte que la Unió Soviètica ja feia maniobres diplomàtiques en favor de Nasser i advertia que estava disposada a ajudar-lo militarment. La situació s'encalientia com més anava més. El mes d'octubre Israel, la Gran Bretanya i França pacten en secret d'actuar militarment contra Egipte. El 29 d'aquell mes l'exèrcit israelià ataca per sorpresa els efectius egipcis al Sinai i s'apropa a Suez. Al cap d'uns pocs dies paracaigudistes britànics i francesos ocupen el canal.

La Unió Soviètica concentrà tropes a Síria i assegurà que si la feien entrar en guerra atacaria París i Londres amb armes atòmiques. El president dels Estats Units, Eisenhower, profundament irritat amb israelians, francesos i britànics – perquè no l'havien informat de les seves intencions – va témer que els comunistes poguessin casar una guerra mundial o, més probablement, que els països àrabs caiguessin sota dependència de l'URSS. Ràpidament, la Casa Blanca pressionà els bel·ligerants a través de l'ONU perquè acceptassin un alto-el-foc, que finalment fou establert. Els mesos següents, França i la Gran Bretanya es retiraren de Suez i Israel del Sinai.

La conseqüència d'aquella crisi, tan intensa com ràpida, fou que els Estats Units crearen l'anomenada *doctrina Eisenhower*, aprovada pel Congrés el març del 1957, per la qual a partir d'aquell moment els nord-americans ajudaren econòmicament i militarment els països àrabs de la regió –en un equilibri difícil amb el suport a Israel– i es reservaven el dret d'intervenir amb la força per a contenir el comunisme a la regió.

Com queda clar, tant per als Estats Units com per la Unió Europea, el canal de Suez és d'una importància cabdal i va valer una seriosa crisi internacional ara fa mig segle.

Miquel Payeras

Breus

El consell assessor econòmic de la Generalitat va endavant

El president de la Generalitat, Artur Mas, ha completat l'equip que formarà el Consell Assessor per a la Reactivació Econòmica i el Creixement (CAREC), que serà liderat pel president d'Abertis, Salvador Alemany. El CAREC l'integraran també els catedràtics Oriol Amat, Germà Bel i Guillem López-Casasnovas; el degà dels economistes, Joan B. Casas; els doctors en Economia Eugenia Bieto (directora general d'Esade), Marta Espasa, Xavier Vives i Jordi Galí; Alicia Granados; el sots-director general de "la Caixa", Jordi Gual; l'ex-ministre Joan Majó; César

Salvador Alemany, president d'Abertis, comandarà el consell assessor econòmic.

Molins; Joan Prat; Carles Tusquets; i Heribert Padrol. Joaquim Triadú en serà el secretari. En la composició del consell hi ha un clar predomini de perfils acadèmics de prestigi reconegut en diversos àmbits.

BE i empresaris, partidaris de lligar salaris i productivitat

La reforma del sistema de negociació col·lectiva s'escalfa mentre les dues parts en disputa prenen posicions. La setmana passada, la patronal CEOE, amb el suport explícit del Banc d'Espanya, es va manifestar partidària de vincular l'augment dels salaris a la productivitat i no la inflació, tal com es fa a hores d'ara. Tant UGT com CCOO rebutgen aquesta opció, perquè, a parer seu, encobreix la voluntat final de reduir els salaris.

Patronal i sindicats tenen previst de tancar la reforma de la negociació col·lectiva durant el mes de març.